

اتحاد جمهوریهای شوروی

بزرگترین کشور اروپا ،

بزرگترین کشور آسیا و

بزرگترین کشور در همه جهان

یک کشور بیشتر نیست و آن همان است که روسیه نام دارد .

روسیه اکنون نامی دیگر نیز دارد و آن اتحاد جمهوریهای شوروی^۱

است .

پتر بزرگ که فرمانروای روسیه بود ، امپراطور یا تزار خوانده می شد . تا نزدیک دو بیست سال پس از پتر بزرگ ، تزار یا تزارین (= شهبانو در زبان روسی) برای این کشور فرمانروایی می کرد . آنگاه در روسیه انقلابی بزرگ و خونین به پای گردید . این واقعه در ۱۹۱۷ روی داد . تزاری را که در این زمان بر روسیه حکومت می کرد با همه خانواده او تیرباران

۱- در زبانهای اروپایی به اختصار آن را U. S. S. R. و به روسی C. C. C. P.

می نویسند .

کردند، فقط از ۱۹۱۷ به بعد است که روسیه را اتحاد جمهوریهای شوروی خوانده‌اند.

سبب انقلاب روسیه همان بود که در انقلاب بزرگ فرانسه دیدیم. تزار و نجبایش بزرگترین ثروت و قدرت را داشتند، در حالی که بیشترین مردمان بسیار بینوا و پریشان روزگار بودند و هیچ گونه امیدی به بهبود زندگی خود نداشتند.

در ۱۹۱۷، روسیه سه سال بود که در نخستین جنگ جهانی به طرفداری از فرانسه و انگلستان می‌جنگید. جنگ پریشانی مردم را بیشتر و آنان را نومیدتر کرده بود. چون انقلاب آغاز شد، سربازان ترک جنگ گفتند. با آلمانها صلح کردند و به میهن بازگشتند تا در برانداختن فرمانروایان، انقلابیها را یاری کنند.

مردی روسی به نام لنین - که سالها بود برای به راه انداختن انقلاب کار می‌کرد و نقشه می‌کشید - و دوستانش، گردانندگان انقلاب بودند. پس از چندی لنین رئیس دولت انقلابی و فرمانروای روسیه گردید.

لنین به نوعی حکومت به نام مذهب اشتراکی^۱ عقیده داشت. در حکومت اشتراکی هر چیزی متعلق به دولت یا ملت است و هر زمینی را دولت برای بهبود زندگی مردمان بینوا مورد بهره‌برداری قرار می‌دهد. مثلاً بیشتر مزرعه‌های بزرگ را از صاحبان ثروتمند آنها گرفت و به شکل مزرعه‌های اشتراکی درآورد.

مزرعه اشتراکی مزرعه بزرگی است که همه با هم برای به دست آوردن محصول در آن کار می‌کنند. نیمی از بهره کار را دولت می‌برد و نیمه دیگر از آن همه کسانی است که در مزرعه‌های اشتراکی کار کرده‌اند.

---

۱ - Communism (کمونیسم)

در يك کشور اشتراکی همه کارخانه‌ها و اندوخته‌ها و سرمایه‌ها متعلقه
 به دولت است نه به افراد خاص ، چنانکه در کشورهای سرمایه‌داری رسم
 است . خود دولت اشتراکی به نوبت از آن همه مردمان است . این ،
 دیگر کونی شگرفی در حکومت تزارها بود که همه ثروت و قدرت را تزار
 و نجبایش در دست داشتند . اشتراکیها برای اینکه مطمئن باشند که
 دولت نوین برای آنها کار می‌کند ، قدرت بسیاری به رئیس حزب اشتراکی
 دادند ، و او دارای قدرتی همانند قدرت يك فرمانروای مستبد گردید .
 نخست ، دوران پس از انقلاب بسیار مصیبت بار بود . بسیاری از
 رنج‌گرسنگی جان سپردند و بسیاری دیگر که مخالف مذهب اشتراکی
 بودند تیرباران گشتند . اما روز به روز مدرسه‌ها ساخته شد ، و این خود
 کاری سودمند بود ، زیرا در فرمانروایی تزارها مردمانی اندک می‌توانستند
 به مدرسه بروند . بینوایان ، این زمان نیز همچنان بینوا بودند ، اما
 احساس می‌کردند که میان این بینوایی تا بینوایی دوران فرمانروایی
 تزارها که هیچ‌گونه امیدی به بهبود زندگی نداشتند ، فرقی بزرگ
 است . دولت ، دولت خودشان بود . امید می‌رفت که روز کار و اوضاع
 بهتر روی نماید . برای به دست آوردن نیروی برق برای گرداندن
 کارخانه‌های تراکتورسازی و دیگر افزارهای فولادی بر روی رودخانه‌ها
 سد های بزرگ ساخته شد . کاخهای نجبا مبدل به موزه‌ها یعنی نمایشگاههای
 دائمی آثار گوناگون گردید . سپاهیان را نیکو تربیت کردند و برای
 آنها فرماندهان شایسته و کارآمد برگزیدند .

اما دو کار اشتراکیان مایه رنجش بسیار دیگر کشورها گردید :
 یکی آن که مذهب مسیح را غیر قانونی کردند چنانکه همه کلیساها بسته
 شد . دیگر آنکه عقیده شان آن بود که مذهب اشتراکی باید در همه

جهان پراکنده گردد، و حتی در کشورهایی که مردمانش از نوع حکومت خود راضی بودند و با آنان به خوشی و داد رفتار می شد، اشتراکیها می خواستند انقلاب برپا کنند تا شیوه حکومت اشتراکی در همه جای جهان برقرار گردد.

چون لنین در گذشت، کسی که جانشین او و فرمانروای روسیه گردید، نامی دور و دراز داشت که تلفظ آن برای شما - چون به زبان روسی آشناییستید - دشوار است. اما خوشبختانه او را بد لقب وی استالین* می خواندند که به زبان آوردنش آسان و معنی آن مرد پولادین است. استالین نخست در جوانی علوم دینی می آموخت تا کشیش شود. اما بعد بجای اینکه کشیش گردد، اشتراکی گردید. البته اشتراکی بودن در فرمانروایی تزار بس خطرناک بود و استالین را به زندان افکنده بودند و بارها مجبور شده بود که خود را به سبب کوششی که در برانگیختن انقلاب می کرد، از چشم مأموران تزار پنهان بدارد. رنج آزمودگیهای او و حوادثی که بر وی گذشت، او را سخت و خشن ساخته بود و از همین روست که وی را استالین (مرد پولادین) لقب کرده بودند.

در زمان فرمانروایی استالین، روسیان کارخانه های بسیار و حتی شهرهای تازه بزرگی، برای اینکه کارخانه ها بهتر در آنجاها بگردند، ساختند. هنگامی که آلمان در جنگ دوم جهانی تا گپان به روسیه حمله برد، سپاهیان روس به سرکردگی استالین که فرماندهی کل نیروهای شوروی را به عهده داشت، نومیدانه با آلمانها نبرد می کردند.

سرانجام چنانکه می دانید، روسیان آلمانها را از روسیه بیرون کردند و خود در همان حال که سپاهیان انگلیس و امریکا از سوی فرانسه

* نام حقیقی او یوسف ویساریونویچ زوگاشویلی است.

به آلمان وارد شده بودند ، از جانب روسیه بدین کشور در آمدند .
پس از جنگ دوم جهانی روسیه و کشورهای متحد امریکا و
امپراطوری انگلستان نیرومند ترین ملت‌های جهان بودند . این هر سه
با هم در يك جبهه با دشمن جنگیده بودند و می‌بایست دوست یکدیگر
باشند؛ اما انگلستان و امریکا دریافتند که دشوار است که ایشان با روسیه
به يك جوی رود . زیرا عقیده روسیان درباره حکومت و آزادی با عقیده
آنان در این باب فرقی بزرگ داشت .

روسیه را فرمانروایی مستبد می‌گردانید . مردمان جز به دلخواه
دولت نمی‌توانستند چیزی بگویند یا کاری بکنند . روزنامه‌ها در روسیه
هرگز آزاد نبودند که جز آنچه دولت می‌گوید چیزی چاپ کنند .
سیاحان دیگر کشورها را در روسیه به خوشی نمی‌پذیرفتند و جز به اندکی
از روسیان اجازه داده نمی‌شد که از دیگر کشورها دیدن کنند .

بزرگترین کشور اروپا ، بزرگترین کشور آسیا و بزرگترین کشور
جهان ، این زمان یکی از مهمترین و نیرومندترین کشورهای جهان نیز
شده بود به زودی خطرناکترین کشور جهان نیز گردید . دلیل این مطلب را
در فصل آینده بریتان خواهم گفت .

کوشش در راه حفظ صلح

«اگر بار اول در کوشش خود کامیاب نشدید، بار دیگر بکوشید،
 به یاد دارید که پس از جنگ اول جهانی بسیاری از کشورهای جهان در
 جامعه ملل گردهم آمدند تا نگذارند که در آینده جنگی به پای شود؛
 اما خواه ناخواه جنگها همچنان روی نمودند.»

پس از جنگ دوم جهانی نیز بیشتر کشورهای جهان به همان قصد
 در سازمان ملل متحد گرد یکدیگر فراهم آمدند.

این بار کشورهای متحد امریکا به رغبت یکی از اعضای سازمان
 گردید و این سودمند افتاد، چه تازه تقریباً نیرومندترین و مهمترین
 کشور جهان شده بود. روسیه نیز مقتدر و نیرومند بود و او هم بدسازمان
 ملل متحد پیوست.

با اینهمه، در همین حال، تشویش آغاز گردید. بیشتر کشورها

بیشتر سربازان خود را رها کردند تا خدمت سپاهی را ترك گویند و به سر کارهای زمان صلح خویش برگردند. اما روسیه سپاهی عظیم و همواره آماده جنگ نگاه داشت و همچنان کوشید که حکومت دیگر کشورها را واژگون سازد تا اشتراکیها بر آنجاها فرمانروا گردند. تقریباً هر کشوری که با روسیه هم مرز بود، به تصرف اشتراکیان درآمد. این اشتراکیان البته همیشه روسی نبودند، اما بیشتر آنها در روسیه تربیت شده بودند و به دستورهایی که روسیه بدانها می داد کار می کردند. حتی کشور پهنای چین به تصرف سپاهیان اشتراکی چین درآمد و دولت جمهوری را از کشور بیرون کرد. هر زمان که اشتراکیها بر کشوری دست می یافتند، مردمان آنجا بیشتر حقوق خود را از دست می دادند، تقریباً به صورت بردگان در می آمدند و اگر سخنی بر ضد اشتراکیها می گفتند، حقیقتاً بزرگ می گشتند یا تیرباران می شدند.

در جلسه های سازمان ملل متحد اشتراکیهای روسی همواره بر می گفتند و هر چیز بدی را در دیگر کشورهایی که اشتراکی نبودند نکوهش می کردند و مدعی بودند که تنها کشورهای اشتراکی هستند که واقعاً خواهان صلح می باشند. اما پیوسته می کوشیدند که مذهب اشتراکی را در دیگر کشورها روان سازند و سپاه عظیم خود را مجهز کنند. هر وقت که کشورهای متحد آمریکا نمی خواست که بدانچه دلخواه روسیان بود کار کنند، اعضای روسی سازمان ملل، مانند کودکان رفتار می کردند. کودکان بد ادایی که چون چیزها را خلاف میل خود بینند، قهر می کنند و بازی را ترك می گویند.

کشور کوچکی نزدیک ژاپن در آسیاست که کره نام دارد. بر کره ژاپنیان فرمانروایی داشتند. اما پس از شکست ژاپن در جنگ جهانی

دوم، کشورهای متحد آمریکا و روسیه گفتند که کره را یاری خواهند کرد تا مردمانش بتوانند حکومتی به دلخواه خود برقرار کنند. آمریکا بخش جنوبی و روسیه بخش شمالی کره را یاری کردند. روسیان در کره شمالی سپاهیان اشتراکی تربیت کردند و این سپاهیان تا کمان با آرا به جنگی و توپ و تفنگ به کره جنوبی ریختند. جنگی به پای گردید. این زمان کشورهای متحد آمریکا چه بایست بکند؟

آنچه آمریکا کرد این بود: از همه کشورهای عضو سازمان ملل درخواست که سربازانی به کره جنوبی فرستاده سپاه سازمان ملل متحدی تشکیل دهند و مردمان کره جنوبی را یاری کنند. آمریکا از یکی از سربازان خود، سرلشکر دو گلاس مک آرتور درخواست که فرماندهی این سپاه را به عهده گیرد و خود سربازان و کشتیها و هواپیماهای بسیار بدانجا فرستاد. کشورهای دیگر نیز سرباز و کشتی و هواپیما فرستادند. گفتن ندارد. روسیه سربازی نفرستاد، زیرا در حقیقت خود او جنگ را به پا کرده بود، یعنی کره شمالی را بدان برانگیخته بود.

سپاه ملل متحد را در آغاز عقب نشاندهند، اما چون دارای سرباز و نیروی کافی گردید، اشتراکیهای کره شمالی را از کره جنوبی بیرون کرد و به کوههای دور دست کره شمالی باز پس راند.

سازمان ملل متحد نتوانست که جنگ کره را از برپای شدن بازدارد، اما نشان داد که می تواند هر کشوری را که جنگ برپای سازد، تنبیه کند و به جای خود بنشانند. آیا این قضیه مانع روی دادن جنگهای دیگر خواهد گردید؟ پاسخ این سؤال را فقط زمان خواهد داد.

دیروز و امروز و فردا

ژردیک خانه من شیرینی فروشی است. بر تابلوی این مغازه نوشته است: «هر ساعت شیرینی تازه ساخته می شود.» تاریخ نیز روز به روز درست می شود. هر ساعت چیز تازه ای پیشامد می کند. هم اکنون پسرک روزنامه فروش پشت پنجره خانه من فریاد بر آورده است: «فوق العاده! فوق العاده! یک جنگ تازه؟ یک کشف جدید؟»

ازین پس تاریخ را در روزنامه های روزانه خواهید خواند. تا کنون تاریخ را با داستان جنگها یکی پس از دیگری، برخی بزرگ، برخی کوچک، پاره ای کوتاه و پاره ای دراز نشان دادیم. تقریباً همیشه جنگی در گوشه ای از جهان به پای بوده است. همواره جنگ، جنگ، جنگ. پیکار، پیکار، پیکار بوده است. کودکان پنجه می کشند، لگدمی زنند و گاز می گیرند. اما هر چه بزرگتر می شوند، کمتر مشت و لگد خود را

برای فرونشاندن نزاع و ستیز به کار می‌برند . همچنین ، جنگ نیز نشان
کودکی است . نشان آن است که ماهنوز کود کیم، و پیکارهایی که نام آن را
جنگ می‌گذاریم، می‌نماید که جهان در حقیقت چه اندازه جوان است
و ما در واقع چه خردسال هستیم؛ و نشان آن است که از عمر جهان يك یا
دو دقیقه بیشتر نگذشته است .

ما اکنون هراسیوس ، لئونیداس ، ژاندارك ، آیزنهاور و کسانی را
که از کشورشان در برابر حمله دشمنان دفاع کردند ، همچون پهلوانان
به دلآوری می‌ستاییم ، همانگونه که مردی را که دزدی یا آدم‌کشی را که
شب هنگام به خانواده او حمله کرده است به تیر میزند ، ستایش می‌کنیم .
اما آنان که کارشان تاخت و تاز و مردم‌کشی است - چه شاهان باشند چه
سرداران چه شاهزادگان - و بهانه‌ای جز افزودن به قدرت و ثروت و افتخار
خویش ندازند ، کمتر از دزدانی که با تفنگ و شش‌پر ، و به همین بهانه‌ها به
کمین‌گشودن و غارتگری و مردم‌کشی می‌روند، نیستند. جنگ می‌کشد،
از میان می‌برد ، به بهای هزاران جان و میلیونها تومان تمام می‌شود .
میلیونها تومانی که به جای اینکه سبب تلخی، رنج ، پریشانی ، شوربختی،
مردان کورولنگ ، زنان بیوه یا کودکان یتیم گردد ، در راه خوشبخت
ساختن مردمان به کار می‌توان برد . پس از جنگ حال و روز کار فاتحان
بهبتر از حال و روز کار شکست یافتگان نیست . بازی هولناك است که
حتی برنده آن هم باخته است . با همه فرازها و نشیبها ، شکستها و
پیروزیها کس چه می‌داند ! شاید تنها راه ترقی جهان جنگ باشد !

اما در این شگ نیست که اگر جنگها پایان‌پذیرند، دربردهای آینده
سلاحهایی مرگبار بدکار خواهد رفت ، چنانکه همه مردمان يك شهر و حتی

يك قاره شاید از میان بروند . هم اکنون بمبهای اتمی باچنان انفجاری می‌ترکند که یکی از آنها می‌تواند شهری را یکسره زیرورو کند . شاید اگر جنگها دنباله پیدا کنند ، جاننداری در پهنه گیتی باقی نماند ، و آن زمان ، پایان تاریخ بشر خواهد بود .

شاید بتوان از وقوع جنگها پیشگیری کرد . مردمان در هر جای جهان با امیدواری می‌کوشند که به خطر جنگ دیگری پایان دهند . پیشگیری از جنگها آسان نیست . اما اگر سازمان ملل متحد بتواند مانند بنگاه آتش‌نشانی ، آتش جنگها را پیش از آنکه وحشیانه به سوختن آغاز کند ، خاموش سازد ، می‌توان امیدوار بود که جهان در آرامش و صلح به سربرد . آنگاه اختراعاتی تازه به جای اینکه در راه جنگ به کار رود در راه صلح به کار می‌رود . نیرویی که بمب اتمی را چنین وحشتناک ساخته است ، برای به کار انداختن ماشینها ، گرم کردن خانه‌ها و درمان بیماریها به کار خواهد رفت . حتی شاید روزی بتوان بدان وسیله سرزمینهای یخ-بسته کره را جایی شایسته زندگی ساخت . آیا دلتان می‌خواهد که خانه‌ای در قطب جنوب داشته باشید ؟

هم اکنون اختراعاتی آدمی از خود جادو جادویی تر می‌نمایند . هواپیماها و هلیکوپترها جای قالیچه حضرت سلیمان را گرفتند و از آن‌هم بسی بهترند ، زیرا واقعاً آسمانها را در می‌نوردند ، در حالیکه قالیچه جادویی جز در خیال آدمی پرواز نمی‌تواند کرد . هر آنچه بسد تصویر شما بیاید ، گرچه خود خیالی خام و شکفت باشد ، شاید روزی به مرحله اختراع برسد ، اما بدان شرط که بتوان از جنگها پیشگیری کرد . می‌توانید تصویر اختراعی را بکنید که از هر گونه جنگی پیشگیری

کند و اطمینان داشته باشید که روزی این اختراع به کار خواهد رفت -
اما اگر پیش از آن ، جنگی دیگر هر چیزی را از میان نبرده باشد .
اختراعات با اکتشافها یکی نیستند . کلمبوس امریکا را اختراع
نکرد ، کشف کرد . اگر آدمی بر چیزی دست یابد که همیشه بوده ،
ولی او از آن آگاهی نداشته است - این ، کشف است نه اختراع .

اکتشافها و اختراعاتها ! اکتشافها نیز در صد سال گذشته
مانند اختراعات مهم بوده اند و جادویی به نظر می آیند . البته دیگر قارهای
نمانده است که کشف شود ، اما کشفهای شکفت انگیزی تازه به تازه
انجام می گیرد .

پاره ای از اکتشافهای بسیار مهم درباره بیماریها و راه پیشگیری
از آنها شده است . اینک برخی از آنها :

آبله کوبی ۱ ! به بازوی خود (اگر پسرید) و به پای خود (اگر
دخترید) نگاه کنید و از آنجا به راز اینکه چرا هرگز به بیماری آبله
گرفتار نخواهید شد ، پی خواهید برد . پیش ازین آبله در همه جا وجود
داشت . بیماری مرگباری بود . کشف اینکه چگونه از راه آبله کوبی
بدان گرفتار نشویم ، هزاران جان را شاید به همان اندازه که جنگ
گرفته ، از مرگ رهایی بخشیده است .

جوشاندن شیر ۲ به دستور پاستور! پاستور ۳ دانشمند نامی
فرانسوی کشف کرد که چگونه جانداران ریز و مرگزایی را که در
شیر هست و جز به یاری ذره بین آنها را نمی توان دید ، با جوشاندن
شیر بکشد .

مایه کوبی ! می دانید مایه کوبی چیست؟ آیا تا کنون پزشکی با

نواك سوزنی خراشی بدن شما داده است تا شما را از گرفتار شدن بد بیماری
کزاز یا حصه نگاهدارد؟

داروی بیهوشی! می‌دانید داروی بیهوشی چیست؟ آیا تا کنون
انبر بو کرده‌اید؟ اگر شما به عمل جراحی نیازمند باشید، با داروی
بیهوشی شما را به خواب می‌کنند تا درد عمل را احساس نکنید. فکر
کنید که داروی بیهوشی چگونه تحمل رنج و درد عمل را از میان
برده است.

پنیسلین! می‌دانید پنیسلین چیست؟ پنیسلین نام دارویی است
که درست بموقع، هنگام جنگ جهانی دوم کشف شد، تاجان هزاران
زخمی را از مرگ برهاند.

دلم می‌خواهد بتوانم از چشم الکتریکی، رادار و نیروی محرک
هم برای شما گفتگو کنم. دلم می‌خواهد بتوانم درباره دانشمندی مشهور،
آلبرت اینشتاین، برایتان سخن بگویم. دلم می‌خواهد، اما نمی‌توانم.
این کتاب گنجایی همه این داستانها را ندارد. گذشته ازین، چنین
داستانها تمام‌شدنی نیست، زیرا دم‌به‌دم اکتشاف یا اختراعی تازه می‌شود.
در تاریخ به زمانی رسیده‌ایم که اکنون نام دارد. اکنون،
هم امروز... ماه... سال... هجری یا میلادی، درست همین دقیقه‌است.
تاریخ همینجا پایان می‌یابد. اما پایانش فقط در همین لحظه‌است،
زیرا تاریخ داستان پیوسته‌ای است که همواره پیش می‌رود. حتی در
همین دم که شما این سطر را می‌خوانید، دانشمندان در کار اختراعات
یا اکتشافی هستند که در کتابهای تاریخ آینده ثبت خواهد شد.

اگر شما در سال ۱۰۰۰۰ میلادی زنده‌گی می‌کردید، چنانکه
برخی پسران و دختران زنده‌گی خواهند کرد، شاید تاریخ شما از همین‌جا

که اکنون هستیم ، آغاز می شد . حتی جنگ دوّم جهانی در آن هنگام
در نظر شما همان اندازه کهن و دور می نمود که جنگهای مردمان عصر
سنگ اکنون در چشم ما می نماید .

شاید ما و همه اختراعاتی که اکنون در نظر ما چنین شکفت
می آید ، در چشم مردمان آن زمان همچون کشف مس و مفرغ در نظر
ما جلوه کند .

شاید در آن هنگام مردمان دیگر راه آهن و اتوموبیل یا حتی هواپیما
به کار نبرند و با قالیچه های جادویی فقط به نیروی اراده از جایی به جای
دیگر بروند . شاید آن زمان دیگر نامه و تلفون و رادیو و حتی تلویزیون
به کار نرود و مردمان بتوانند اندیشه های یکدیگر را از هر فاصلدای که
باشند ، بخوانند ،

و همچنین هزارها چیز دیگر - در جهان بی پایان روی نماید - و
امید آینده !

www.KetabFarsi.com

” فهرست نام‌گسان و جایها و برخی از مطالب مهم ”

ابوالهول ۲۸	آبله‌کوبی ۴۸۹
ابوبکر ۲۴۲	آتن ۵۹، ۶۱، ۸۱، ۸۶، ۱۱۴ - ۱۱۶
ابوطالب ۲۴۱	۱۲۵ - ۱۲۸، ۱۳۰، ۱۳۷، ۱۳۹، ۱۴۰، ۱۴۰
ایبکور ۲۱۲	۱۴۲ - ۱۴۵، ۱۴۹ - ۱۵۲، ۱۷۸، ۱۹۲
ایبوریان ۲۲۴	۲۱۰، ۲۲۰، ۲۵۱، ۲۵۲، ۴۴۲
اتحاد جمهوریهای شوروی ۴۷۸	آتنه ۵۸، ۱۴۵ - ۱۴۷، ۱۵۲، ۱۹۲
اتروسک‌ها ۱۲۱	آتینا ۲۲۵، ۲۲۶، ۴۶۶
احکام دهگانه ۵۳	آبولو ۵۷، ۶۱، ۴۲۵
ادوارد سوم ۳۱۹	آخر دنیا ۲۰
ادیسون (نامی‌آلوا) ۴۴۸	آارات (کوه) ۴۲، ۳۱۳
ادیس ۶۶	آرتمیس ۵۷
ادیسئوس ۶۶	آرتور (پادشاه انگلیس) ۲۲۲
ارسطو ۱۵۹، ۱۶۰، ۱۶۵	آرتور (برادرزاده جان پادشاه انگلیس) ۳۰۵
ارلیوس ۴۲۵	آرس ۵۷
اروپا ۱۲۴، ۲۴۵، ۲۴۷، ۲۴۸، ۲۵۵	آریایی‌ها ۲۲
۲۵۹، ۲۶۵، ۲۶۸ - ۲۷۰، ۲۷۶، ۲۸۸ -	آریستید ۱۲۳، ۱۲۴
۳۰۰، ۳۱۰، ۳۲۰، ۳۲۱، ۳۵۲، ۳۸۷	آسوریان ۹۵، ۹۶
۳۹۲، ۳۹۵، ۳۹۷ - ۴۰۰، ۴۲۰، ۴۲۱	آسیا ۱۰۸، ۱۳۶، ۱۶۱، ۲۴۵، ۴۵۹
۴۲۳، ۴۲۹، ۴۶۲، ۴۶۵، ۴۷۲، ۴۷۸	۴۷۵، ۴۷۸، ۴۸۲، ۴۸۴
۴۸۲	آسیای صغیر ۱۶۲
ازتک‌ها ۲۴۷، ۲۴۸	آشور ۹۲ - ۹۶
ازوب (افسانه‌های) ۴۲۷	آکروپولیس ۱۴۵
ازیریس ۳۳	آکفرد ۲۶۵
آبارت ۶۴، ۷۸، ۷۹، ۸۱، ۱۲۵ -	آفرودیت ۵۹
۱۲۸، ۱۳۴، ۱۳۸، ۱۵۰، ۱۵۱، ۱۵۵	آلاریک ۲۲۲، ۲۲۳، ۴۶۶
اسپانی (اسپانیا) ۱۶۸، ۱۷۲، ۱۷۴	آلاسکا ۴۷۵
۱۷۶، ۲۲۸، ۲۴۵، ۲۴۶، ۲۵۲، ۲۵۳	آلب (کوههای) ۱۷۲، ۱۷۳، ۴۱۸، ۴۱۹
۲۵۶، ۲۸۹، ۳۲۱، ۳۲۳ - ۳۲۷،	آلفرد بزرگ ۲۶۲ - ۲۶۶، ۲۶۸، ۲۸۱
۳۴۱ - ۳۴۳، ۳۵۹، ۳۶۱، ۳۶۵ -	۲۸۶
۳۷۰، ۳۹۰، ۴۲۱، ۴۵۹	آلکوبین ۲۵۷، ۲۵۸
اسپرتیاس ۱۲۶	آلمان ۲۵۶، ۲۸۹، ۲۹۳، ۲۹۴، ۳۰۴
استالین ۴۸۱	۳۵۹، ۳۸۷، ۳۸۸، ۳۹۷، ۴۰۲، ۴۰۳
استرانفوردد ۳۷۲، ۳۷۴	۴۲۹، ۴۲۸، ۴۴۱ - ۴۴۳، ۴۵۱ - ۴۵۴
استرالیا ۴۷۲	۴۵۶، ۴۶۲، ۴۶۵ - ۴۷۴، ۴۷۶، ۴۷۷
استفن ۱۹۹، ۲۹۷	۴۸۱، ۴۸۲
استوارت (خاندان) ۲۷۶، ۲۷۷، ۲۸۴ -	آلوسین ۴۷۵
۳۸۶، ۳۸۹، ۴۰۲	آمریکوس ۲۲۸، ۲۲۹
استیونسن ۴۶	امنه ۲۴۱
اسرائیل (کشور) ۷۲	آن‌بولین ۳۶۲
اسرائیل (بعقوب) ۴۹، ۵۰	آنتوان ۱۸۸ - ۱۹۱
اسکاتلند ۳۶۵، ۳۶۷، ۳۷۶، ۴۴۵	آن‌هاتوی ۳۷۲
اسکاندیناویها ۲۶۹	آیزنهاور (سپهبد و ایت) ۴۷۶، ۴۸۷
اسکندر ۱۵۸، ۱۵۹، ۱۶۱ - ۱۶۶،	ابرامرگانو ۳۸۸
۱۶۸، ۳۲۷	ابراهیم ۴۸، ۴۹، ۲۴۳

۲۹۲، ۲۹۹، ۳۰۲ - ۳۰۶، ۳۰۷ -
 ۳۰۸، ۳۱۰، ۳۱۹، ۳۲۰، ۳۲۱، ۳۲۸،
 ۳۲۳ - ۳۲۶، ۳۲۷، ۳۲۸ - ۳۲۹،
 ۳۷۹، ۳۸۱، ۳۸۲
 انگلها (سرزمین) ۲۲۲
 انگلوساکسن (ها) ۲۲۲، ۲۲۸
 انه ۸۹، ۹۱، ۱۹۴
 اور ۸، ۹، ۵۴
 اوربن (پاپ) ۲۸۹
 اورشلیم ۷۰، ۹۵، ۱۰۷، ۱۴۰، ۲۰۴
 ۲۰۵، ۲۴۴، ۲۴۵، ۲۴۷، ۲۸۸ -
 ۲۹۱، ۲۹۳، ۲۹۴، ۲۹۷، ۲۹۸،
 ۳۰۲، ۳۴۱
 اوستا ۱۰۲
 اولیس ۶۶، ۸۹
 اوهایو ۱۲۲
 اهریمن ۱۰۳
 اهورا مزدا ۱۰۲، ۱۲۵
 ایتالیا ۸۸، ۸۹، ۹۴، ۱۲۴، ۱۶۴، ۱۶۸،
 ۱۷۲، ۱۷۳، ۱۷۶، ۱۸۶، ۱۹۵، ۲۰۵،
 ۲۲۲، ۲۵۶، ۳۲۹، ۳۵۱، ۳۵۴،
 ۳۱۸ - ۳۲۱، ۳۲۲، ۳۳۲، ۳۵۹،
 ۳۶۲، ۳۶۴، ۳۶۵، ۳۶۸، ۳۷۲ -
 ۳۷۴، ۳۷۶
 ایجاز ۸۱
 ایران ۱۰۴، ۱۲۳، ۱۲۴، ۱۲۶، ۱۲۷،
 ۱۲۹، ۱۳۴، ۱۳۵، ۱۴۰، ۱۴۲،
 ۱۴۳، ۱۵۶، ۱۶۱، ۱۶۲، ۱۶۷،
 ۲۰۹، ۳۹۲
 ایزابلا ۲۲۱، ۲۲۲، ۲۵۹
 ایزیس ۳۳
 ایسلند (جزیره) ۲۶۹
 ایلیاد ۶۶
 اینشتاین (البرت) ۴۹۰
 اینکا - اینکاها ۳۴۹
 ایونیک (سرستون) ۱۴۷، ۱۴۸
 بابل ۴۲ - ۴۴، ۴۶، ۴۸، ۹۶ - ۱۰۰،
 ۱۰۶، ۱۰۷، ۱۴۰، ۱۶۴، ۱۶۷، ۲۵۲
 بابلیان ۴۴ - ۴۶، ۴۸، ۹۹
 باخ ۴۲۸، ۴۲۹
 بازارگاه رومی (فروم) ۱۹۳
 بازارگان ونیزی ۳۷۳
 بازبهای المپیک ۸۳، ۸۷، ۱۴۶
 باستی (زنداندان) ۴۱۱، ۴۱۲
 بالتیمور ۴۴۶، ۴۴۷
 بانوی چراغ‌دار ۴۳۵

اسکندریه ۱۶۲، ۱۶۳، ۱۹۱
 اسلام ۲۴۰، ۲۴۲ - ۲۴۴، ۲۴۶
 اسلاو ۳۹۲
 اسلمی ۲۵۰
 اصلاح مذهبی ۳۶۰
 اطریش ۳۵۹، ۳۸۷، ۳۹۸، ۳۹۹،
 ۴۲۱، ۴۲۹، ۴۴۲، ۴۵۰، ۴۵۴، ۴۶۷
 اعلامیه استقلال (امریکا) ۴۰۶، ۴۰۷، ۴۱۲
 اعلامیه حقوق ۲۸۵
 اعلامیه حقوق بشر ۴۱۳
 اعلیحضرت قیصر ۱۹۲
 افریقا ۱۷۴، ۱۷۶، ۲۲۲، ۲۲۶، ۲۴۰،
 ۳۴۱، ۳۴۴، ۴۵۹، ۴۷۲، ۴۷۶
 افلاطون ۱۵۹، ۱۶۰، ۱۶۵، ۲۱۰
 اکتاویوس ۱۹۰ - ۱۹۲
 اکس کالبر ۲۲۲
 اکس لاشابل ۲۵۶، ۲۹۴
 اکوست سزار ۱۹۲، ۱۹۴، ۱۹۶
 الب (جزیره) ۴۲۱، ۴۲۲، ۴۳۹
 الب ارسلان ۲۵۳
 البرادو ۲۴۶، ۲۴۷
 الب (کوه) ۵۶، ۵۹، ۶۳
 المپیا ۸۳، ۸۴، ۹۹، ۱۴۶
 المپیا ۸۶
 الهه خرد - ۴۱۵
 الهه‌های زیبایی ۶۰
 الهه‌های سرنوشت ۶۰
 المیزابیت تودر ۳۶۳ - ۳۷۲، ۳۷۶
 امپراطوری روم غربی ۲۲۷، ۲۲۹، ۲۵۷
 امریکا (قاره) ۱۰۸، ۲۶۹، ۲۳۵، ۳۳۶،
 ۳۳۹، ۳۴۲، ۳۴۷، ۳۴۹، ۳۵۶، ۳۵۹،
 ۳۷۰، ۳۷۸، ۳۷۹، ۳۸۰، ۳۹۹ -
 ۴۰۷، ۴۸۹
 امریکا (کشورهای متحد) ۱۲۲، ۱۵۸،
 ۱۹۲، ۱۹۴، ۲۵۱، ۳۷۰، ۳۸۰، ۴۰۲
 ۴۰۳، ۴۰۸، ۴۲۶، ۴۲۷، ۴۲۸، ۴۴۶،
 ۴۵۲، ۴۵۵، ۴۵۶، ۴۶۰ - ۴۶۲،
 ۴۷۲، ۴۷۴ - ۴۷۶، ۴۸۱ - ۴۸۵
 اندیشه‌ها - ۲۱۱
 انقلاب فرانسه ۴۱۰، ۴۱۸، ۴۷۹
 انگلستان (- انگلیسی) ۱۸۵، ۲۲۲، ۲۵۷،
 ۲۶۲، ۲۶۶، ۲۶۸، ۲۸۱، ۲۸۲ - ۲۸۷،
 ۲۸۹، ۲۹۳، ۲۹۵ - ۲۹۷، ۳۰۴،
 ۳۰۶، ۳۰۸، ۳۱۹، ۳۲۱، ۳۲۴، ۳۲۲،
 ۳۲۹، ۳۶۱، ۳۶۶، ۳۶۷، ۳۶۹، ۳۷۰،
 ۳۷۶ - ۳۸۱، ۳۸۲ - ۳۸۶، ۳۸۸، ۳۹۰

- بایرن (لرد) ۹۵
 بتراء ۳۴۱
 بنهوفن (لودویگ) (۳۰) ۴۳۱
 برج بابل ۱۰۷۴
 برج لندن ۲۷۱، ۲۸۶
 بروئوس (دوستسزار) ۱۸۹، ۱۸۸
 بروئوس مهتر ۱۲۰
 برلین ۴۷۶
 برهما - دین برهمنی ۱۱۰
 بریتانیا ۷۶، ۱۸۵، ۲۲۱، ۲۲۸، ۴۷۳
 بطلمیوس اول ۱۶۵
 بعل ۷۵
 بغداد ۲۴۷، ۲۵۲، ۲۵۳
 بل ۴۴۷
 بلاندل ۲۹۶
 بلجوا ۲۴۲
 بلژیک ۴۵۲، ۴۶۸، ۴۷۶
 بلشور ۱۰۶
 بلقیس ۷۱
 بمبائی ۴۷۷، ۴۸۸
 بندو رشید ۲۱، ۳۲
 بندو مروارید ۴۷۴
 بندیکت ۲۳۵
 بنی اسرائیل ۵۰، ۵۱
 بودا - دین بودایی ۱۱۱، ۱۱۲
 بورین ۴۹
 بوگین ویل ۴۷۵
 بولیس ۱۲۶
 بیت المقدس ۲۱۵، ۲۱۷
 بیت لحم ۱۹۶، ۲۱۵
 بیزنطیا (= بیزانس) ۲۱۶
 بیسمارک ۴۴۰، ۴۴۱، ۴۵۱
 بیکن (راجر) ۳۱۶، ۳۱۷
 بین النهرین ۲۰، ۴۲، ۴۴، ۹۴
 پاپروس ۳۰
 پادشاه سرزمین برف ۲۸۷
 پارتون ۱۴۵، ۱۴۷، ۱۹۲
 پارس ۱۰۳
 پارسیان ۱۰۱، ۱۰۲، ۱۰۴
 پارفاس (کوه) ۶۱
 یاریا ۱۱۰
 یاریس (شهر) ۲۲۵، ۲۲۲، ۲۵۶، ۳۰۴
 ۴۱۲، ۴۱۳، ۴۴۱، ۴۴۲، ۴۵۲، ۴۶۸
 یاریس (پهلوانان تروایی) ۶۴، ۹۰
 یاستور ۴۸۹
 یالسترینا ۴۲۶، ۴۳۱
- پالوس ۳۴۳
 پاناما ۳۴۲
 پانتئون ۱۹۲
 پاینده (ابوالقاسم) ۲۴۱
 پتر بزرگ ۲۹۲، ۲۹۶، ۲۹۷، ۴۷۸
 پروگراد ۳۹۵
 پدراکشور خویش } پتر بزرگ
 واشنگتن } ۳۹۲
 پرتقال ۳۲۱، ۳۴۲
 پرشینگ ۴۵۳
 پرو ۳۴۹
 پروتستان - پروتستانها ۳۵۹، ۳۶۰
 پروس ۳۹۷ - ۳۹۹، ۴۲۱، ۴۴۰، ۴۴۱
 پریام ۶۴
 پریکلس ۱۴۴، ۱۴۷، ۱۴۹، ۳۲۰، ۳۵۱
 ۳۵۲، ۴۴۲
 پطرس پاپ ۲۰۰، ۲۰۲، ۲۱۶، ۲۱۷
 ۳۵۸، ۳۹۵
 پطرس عابد ۲۸۹، ۲۹۱
 پکن ۳۱۱
 پلانه ۱۲۴
 پلوپونز ۱۵۱، ۱۵۲، ۱۵۵
 پلوتارک ۱۲۴، ۱۲۲
 پلوتو ۶۰
 پلیموت ۲۷۹، ۴۰۳
 پمپه ۱۸۵، ۱۸۶
 پمپئی ۲۰۶، ۲۰۷
 پن ۴۲۵
 پنسیلین ۴۹۰
 پورداود ۱۰۲، ۲۵۹
 پوزیدون ۵۷
 پولس (= پل) ۱۹۹، ۲۰۰، ۲۰۲
 پولو (برادران) ۳۱۱، ۳۱۳
 پونس دولئون ۲۴۷
 پهلوانان میزگرد ۲۳۲
 پیرنیا ۱۲۴
 پیزارو ۳۴۹
 پیزیشرات ۱۱۶
 پیلاتس ۱۹۷، ۱۹۸
 پیمان ورسای ۴۵۶، ۴۶۷
 پینتا ۳۳۳
 پاتار ۳۰۹
 تارکن ۱۱۹ - ۱۲۱، ۱۸۷
 تاره جنگل ۲۸۷
 تانگستان ۲۶۹

- ترافالکار (دماغه) ۴۲۰
 لرموپیل ۱۳۷، ۱۴۰، ۱۴۹، ۱۶۹
 تروا ۶۶ - ۱۰۳، ۸۹، ۶۶
 نزار ۱۸۹، ۱۵۳، ۴۷۸ - ۴۸۱
 تصویر مریم سیکستین ۳۵۵، ۳۵۶
 نفتیش عقاید ۳۶۴
 لمیستوکل ۱۳۳، ۱۳۴، ۱۳۹، ۱۴۰، ۱۴۲
 ۱۵۰، ۱۴۲
 ننگه جیل طلق ۲۵۷، ۲۵۸
 ننگه مازلان ۲۴۳
 ننگه مانش (= دریای مانش) ۲۸۲، ۴۶۹، ۴۷۶
 کنیسون (لزد) ۲۲۲، ۲۳۰
 نو - نانخ - آم ۳۶
 نون ها ۲۱۹ - ۲۲۲، ۲۲۴، ۲۲۵، ۲۲۷، ۲۲۸
 ۲۲۹، ۲۳۱، ۲۳۲، ۲۵۵، ۲۵۷، ۲۶۸
 نودر (خاندان) ۳۶۱، ۳۶۲، ۳۷۶، ۳۷۷
 لیبر (رودخانه) ۸۹، ۹۰، ۱۲۱، ۱۲۲، ۲۲۶
 لیتوس ۲۰۴ - ۲۰۶
 لیمز (رودخانه) ۲۸۶، ۳۰۷
 لیو ۲۲۱
 لر ۲۲۱، ۲۲۱
 جان سمینت (ناخدا) ۳۷۸
 جان (شاه انگلیس) ۲۰۵ - ۲۰۷، ۲۸۱
 جرج اول، ۴۰۳
 جرج دوم، ۴۰۳
 جرج سوم، ۴۰۳، ۴۰۴، ۴۰۸
 جفرسن (تامس) ۴۰۶
 جلای یهود ۵۱
 جنگ انقلاب ۴۰۸
 جنگ پروس و فرانسه ۴۱۱
 جنگ پلوپونز ۱۵۱، ۱۵۲، ۱۵۵
 جنگ تروا ۶۳، ۶۷
 جنگ جهانی نخستین ۴۵۲ - ۴۵۶، ۴۶۰، ۴۶۴، ۴۷۹، ۴۸۳
 جنگ جهانی دوم ۴۵۵، ۴۵۹، ۴۶۲، ۴۶۸، ۴۶۸، ۴۷۵، ۴۸۱ - ۴۸۴، ۴۹۰
 جنگ داخلی (امریکا) ۴۳۶
 جنگ کارتاژ (جنگ فنیقی) ۱۷۰
 جنگ های سی ساله ۲۸۷، ۲۸۸
 جنگهای صدساله ۳۲۰، ۳۲۱، ۳۲۷
 جنگهای صلیبی ۲۴۹، ۲۶۰ - ۲۶۵
 ۲۹۷، ۲۹۸
 جنگهای هفتساله ۲۹۹، ۳۰۷
 جوشن (سرزمین) ۵۰
 جیمز (استوارت) اول ۳۷۱، ۳۷۵ - ۳۷۸، ۴۱۹، ۴۰۲، ۳۸۱
- جیمز تون ۲۷۸، ۴۰۳
 جیمزوات ۴۴۵، ۴۴۶
 چارلز اول ۳۸۱ - ۳۸۲، ۳۸۴، ۴۰۳
 چارلز دوم ۳۸۴
 جرچیل (وینستون) ۴۶۸ - ۴۷۰، ۴۷۶
 جنگیز ۳۱۰، ۳۹۲
 چین ۱۰۸، ۱۱۲، ۱۱۳، ۲۳۱، ۲۳۰
 ۳۰۹، ۳۳۴، ۳۹۲، ۴۳۵، ۴۵۸
 ۴۵۹، ۴۷۲، ۴۷۵، ۴۸۴
 حافظ دین ۳۶۱
 حامی ها ۲۲، ۲۵
 حبشه ۴۵۹، ۴۶۴، ۴۷۳
 حرا ۲۴۲
 حکومت وحشت ۴۱۴، ۴۱۶
 حمورابی ۱۶، ۱۷
 حیرام ۷۵
 خنا ۳۰۹، ۳۱۰، ۳۱۲، ۳۱۴، ۳۲۰
 خدیجه ۲۴۱
 خشایارشا ۱۲۴، ۱۲۶، ۱۲۲، ۱۳۵
 ۱۳۶، ۱۴۰، ۱۴۲ - ۱۴۴
 خط مقدس (تصویری) ۲۹، ۳۱، ۳۳، ۷۴
 خط میخی ۴۴، ۴۷، ۷۴
 خلیج فارس ۲۰
 خنوبس ۳۷، ۳۹
 داردانل ۱۳۶
 داروی بیهوشی ۹۰
 داربوش ۱۲۴ - ۱۲۶، ۱۳۲
 دانمارک ۴۶۸، ۴۷۳
 دانمارکی ها ۲۶۲ - ۲۶۵، ۲۶۸، ۲۸۱
 داود ۶۹، ۷۰، ۳۵۲
 دجله ۲۰، ۲۱، ۲۵، ۴۱، ۴۰۹
 دراکو ۱۱۵
 دریای جنوبی ۲۴۲، ۲۴۳
 دریای خزر ۲۰
 دریای سرخ ۲۰، ۵۱، ۲۹۷
 دریای سیاه ۲۰، ۳۴
 دریای مدیترانه ۲۰، ۲۱، ۳۱، ۴۹، ۵۵
 ۷۵، ۲۶۶، ۲۹۷، ۳۱۸، ۳۲۴
 دریک (سرستون) ۱۴۷، ۱۴۸
 دزدان شمالی ۲۶۹
 دفتر تعیین دارایی ۲۸۶
 دلفی ۶۱، ۶۲، ۱۰۴
 دماغه آس ۱۲۷
 دماغه امیدنیک ۳۴۰
 دماغه طرفانها ۳۴۰
 دماغه هرن ۳۴۳

۸۴	دمتر ۵۹
زاندارك ۲۲۲ - ۲۲۴ + ۲۸۷	دمشق ۲۵۱ + ۲۵۱
زفر ۵۲	دمستن ۱۵۶ - ۱۵۸
زنوا (مژن) ۲۲۹	دوره بازگشت هنر و ادب (از نوزاده) ۲۵۱
زوپیترا ۵۶ + ۵۸ + ۶۰ + ۸۴ + ۸۵ + ۹۹	۳۵۲ + ۳۵۲
۱۴۶ + ۱۵۲ + ۲۱۱ + ۲۲۰	دوسونو ۲۴۷
زوستینین ۲۲۰ + ۲۲۱ + ۲۲۸	دیانا ۵۷
زولیوس (جولیوس، زول) سزار ۱۸۲ -	دیوانه شمال ۲۹۴
۱۹۱ + ۲۱۹ + ۲۸۶ + ۳۲۷ + ۳۷۲ + ۴۱۹	دیودور سیسیلی ۱۲۴ + ۱۲۴
زونو ۵۷ + ۶۴ + ۲۱۱	وآبین هود ۲۹۶
ساتورن ۲۲۱	رافائل ۲۵۴ + ۲۵۵ + ۲۵۸
سارد ۱۴۰ -	رالی (سروالتر) ۲۶۹ - ۲۷۱
سارگن اول ۴۶	رامس ۵۱ + ۵۲
سازمان ملل متحد ۸۲ - ۴۸۸ + ۴۸۵	رایت (برادران) ۴۱۸
سلامیس ۱۲۹ + ۱۴۰ + ۱۵۰	ریسیر ۴۱۵ + ۴۱۶
سامی ها ۲۲	رلو ۲۸۱ + ۲۸۳
سانتاسوفیا (کلیسای) ۲۲۰ + ۲۲۸	رم ۸۹ + ۹۱ - ۹۲ + ۱۱۹ + ۱۲۰ - ۱۲۲
سانتاماریا ۲۲۳	۱۶۸ - ۱۷۲ + ۱۷۶ + ۱۷۷ + ۱۷۹
سانسالوادور ۲۲۵	۱۸۰ - ۱۸۱ + ۱۸۲ - ۱۸۸ + ۱۹۲
سپا ۷۱	۱۹۶ - ۲۰۲ + ۲۰۴ - ۲۱۴ + ۲۱۸ - ۲۲۲
سپنتامینو ۱۰۳	۲۲۳ + ۲۲۵ - ۲۲۸ + ۲۴۳ + ۲۵۶
ستونهای هرکول ۷۶	۲۸۹ + ۳۰۵ + ۳۵۲ + ۳۵۸ + ۴۲۳ + ۴۲۳
سربستان ۴۵۰ + ۴۵۱ + ۴۵۴	رموس ۸۹ + ۹۰ + ۹۵
سرتوگا ۷۰ + ۸۰	رمولوس ۸۹ + ۹۰ - ۹۲ + ۹۵
سرس ۵۹	رمولوس اگوستولوس ۲۲۷
سفرهای مارکوپولو ۲۱۲ + ۲۲۹	رنس (کلیسای) ۳۰۴
سقراط ۱۵۲ + ۱۵۳ + ۱۵۹ + ۱۶۰ + ۲۱۰	رنمید ۳۰۷
سلیمان ۷۰ - ۷۲ + ۹۹ + ۱۰۲ + ۱۰۷ + ۱۰۸	روافیان ۲۰۹ + ۲۲۴
۱۴۰ + ۲۱۱ + ۳۱۱ + ۴۸۸	روانوک ۲۷۰ + ۲۷۸
سناخریب ۹۵ + ۹۶	روبیکن ۱۸۶
سن پترزبورگ ۲۹۵	روزولت (فرانکلن) ۶۰ - ۶۲ + ۶۷ + ۷۱ + ۷۶
سنت هلن (جزیره) ۲۲	روسه (روس) ۱۸۹ + ۱۹۲ - ۱۹۷
سندباد بحری (داستانهای) ۳۲۹ + ۴۰	۴۲۱ + ۴۵۱ - ۴۵۲ + ۴۷۳ - ۴۷۵
سنگ ۲۰۲	۴۷۸ + ۴۷۹ + ۴۸۱ - ۴۸۵
سنگاپور ۱۷۵	روشنک ۱۶۵
شودابه ۲۵۹	رئیس روحانی رم ۲۱۷
سولون ۱۱۵	ریچارد شیر دل ۲۹۳ - ۲۹۶ + ۳۰۵
سوند ۲۸۷ + ۲۹۴	ریشلیو ۲۸۸ + ۲۸۶
سویس ۴۵۶	زاما ۱۷۴
سیاوش ۲۵۹	زردشت ۱۰۲
سیپون ۱۷۴ + ۱۸۱	زکریای رازی (محمد) ۲۵۰
سیمیل ۱۲۴ + ۱۶۹	زلاندنو ۴۷۲
سینا (شبه جزیره) ۵۰	زنون ۲۱۰ + ۲۱۲
سینا (کوه) ۵۳	ژنوس ۵۶ + ۸۴
سین سیناوس ۱۲۲ + ۴۶۴	زاین ۸۰ - ۱۱۲ + ۱۲۵ + ۱۳۶ + ۱۴۸
سین سینائی ۱۲۲	۴۵۹ + ۴۶۲ + ۴۷۲ + ۴۷۳ - ۴۷۶

۳۰۹
فرانسه ۱۸۵، ۲۲۲، ۲۲۸، ۲۳۱، ۲۳۲، ۲۳۳،
۲۴۵، ۲۴۶، ۲۵۶، ۲۸۱، ۲۹۲،
۳۰۰، ۳۰۴، ۳۱۹، ۳۲۱، ۳۲۴،
۳۲۳، ۳۲۹، ۳۸۶، ۳۹۰، ۴۰۰،
۴۱۲، ۴۱۸، ۴۲۱، ۴۲۱، ۴۲۳، ۴۵۱،
۴۵۲، ۴۵۶، ۴۶۸، ۴۷۱، ۴۷۳، ۴۷۶،
۴۷۹، ۴۸۱،
فرانکلن (بنیامین) ۴۰۴، ۴۰۷،
فرانکها ۲۲۲
فردريك بزرگ ۲۹۷ - ۴۰۱
فردريك ريش قرمز ۲۹۲
فردیناند (پادشاه اسپانی) ۲۳۱، ۲۵۹
فرعون ۲۲
فرمان بزرگ ۲۰۷
فربا ۲۲۱
فريزي ۱۶۲
فلسطين ۲۱۵
فلورنس نیتین گیل ۴۲۴، ۴۲۵
فلوریدا ۲۴۷
فنیقیان ۷۴ - ۷۷
فنیقه ۷۴، ۹۴
فولتن (رابرت) ۴۴۶
فیدباس ۱۴۶، ۱۴۷، ۱۵۲، ۲۵۲
فیدی پید ۱۲۷، ۱۳۰
فیر فاکس (لرد) ۴۰۵
فیلا دلفیا ۴۰۴، ۴۴۶
فیلیپ (پادشاه فرانسه) ۲۹۲، ۲۹۵
فیلیپ (پادشاه مقدونیه) ۱۵۵ - ۱۵۹
فیلیپ دوم (پادشاه اسپانی) ۲۶۰، ۲۶۴،
۳۶۶
فیلیپیک ۱۵۷، ۱۵۸
فلیپین ۳۴۴، ۴۷۵ - ۴۷۷
قارون ۱۰۳
قانون تمید ۱۱۷
قاهره ۳۷
قبلی (ها) ۲۳، ۲۶
قرآن ۲۴۳، ۲۵۰ - ۲۵۱
قراننامه (اصل مذهبی) نیقیایی ۲۱۶
قرطبه ۲۴۷، ۲۵۲
قرون وسطی ۲۸۸، ۲۹۹، ۳۲۷، ۳۲۸
قریش ۲۴۰
قسطنطیه ۲۳۰، ۲۴۵، ۲۴۷، ۲۴۸
۳۲۲، ۳۲۸، ۴۳۴
قسطنطین ۲۱۵ - ۲۱۷، ۲۱۹، ۴۲۳
قناری (جزایر) ۲۲۳

شادمان (ف) ۱۸۹
شارل پنجم (پادشاه اسپانی) ۲۵۹، ۳۶۰،
۳۶۴
شارل دوازدهم (پادشاه سوئد) ۲۹۴
شارل مارتل ۲۴۵، ۲۴۶، ۲۴۸
شارلمانی (شارل بزرگ) ۲۵۵ - ۲۵۸،
۲۶۰، ۲۶۱، ۲۶۵، ۲۹۴
شارلوت کرده ۴۱۶
شاعول ۵۲، ۵۴، ۶۹، ۷۰
شالن ۲۲۵
شام بازپسین (عشاء ربانی) ۳۵۶
شامپولین ۳۱
شاه عباس بزرگ ۲۴
شهرک ۲۵۹، ۲۶۰
شکسپیر ۱۸۹، ۲۷۱ - ۲۷۴
شگفتیهای هفتگانه جهان ۹۹، ۹۹، ۹۹
شمونیل ۵۲، ۵۴
شوارتز ۲۱۷
شهبانوی دوشیزه ۲۶۵، ۲۷۰
شهر جاودان ۱۹۳
شیر شمال ۲۸۷
صلاح الدین ابوبی ۲۹۵
صور ۷۵، ۷۶، ۱۶۹
میدا (میدون) ۷۵، ۷۶، ۱۶۹
طیطله ۲۵۲
میداله ۲۴۱
میدالمطلب ۲۴۱
مرستان ۲۴۰، ۲۵۰، ۲۵۱
مشاروت ۷۵
مصر آهن ۱۸، ۶۳، ۶۵
مصر اکتشاف ۳۲۹
مصر اگوست ۱۹۴
مصر بریکس ۱۴۹
مصر تاریکی جهل ۲۲۹
مصر سنگ ۹، ۱۶، ۲۱، ۲۹، ۶۵
۱۴۳، ۲۴۸، ۴۹۱
مصر طلایی ۱۴۳، ۱۴۹
مصر مجزده ها ۴۴
مصر مفرغ ۱۸، ۱۹، ۲۱، ۱۴۳، ۲۴۸
عطیه خداداد (حقوق خداداد) ۳۷۷، ۳۸۱
عمر ۲۴۴، ۲۴۵
مهدنامه وستفالی ۳۸۸
فیبگوی دلفی ۱۰۴، ۱۰۵، ۱۳۹
فاروس ۱۶۳
فتحعلیشاه قاجار ۲۳
فرات ۲۰، ۲۱، ۲۵، ۴۱، ۴۲، ۴۶، ۱۰۶

گولونی (کلیسای) ۲۰۴	قوبیلای قان ۲۱۲، ۲۱۱
گوه زیتون ۲۱۵	قیصر ۱۸۹، ۱۸۳
گیسکا ۷۵	کاترین ۲۹۶
گیکاوس ۲۵۹	کاتولیک (مذهب) ۳۵۷
گادفری ۲۹۲	گادوس ۷۴، ۷۳
گاریبالدی ۴۱۲	کارناز ۷۷، ۱۶۸ - ۱۷۱، ۱۷۲ - ۱۷۵
گاسر ۱۵۹	۴۱۸، ۱۸۱
گتھا ۲۲۲، ۲۰۱، ۲۰۴، ۴۶۶	کارنازیها ۱۶۹ - ۱۷۲، ۱۷۴
گراکی ۱۸۱	کارولین شمالی ۳۷۰
گردبوس ۱۶۲	کانادا ۴۴۲، ۴۰۷، ۴۷۲
گرم کردن شیر به دستور پاستور ۸۹	کاوور ۴۴۲
گروئنلند ۲۶۹	کیت ۳۴۲، ۲۷۰
گرین ۴۰۸	کرامول (آلیور) ۳۸۲ - ۳۸۴
گل (سرزمین) ۱۸۵، ۱۸۶، ۲۲۲، ۲۲۸	کرس ۲۴۸، ۲۴۷
گوادالکانال ۷۵	کوزوس ۱۰۲ - ۱۰۵
گوام ۷۵	کرس (جزیره) ۴۱۸
گویینو ۱۲۵	کرسی ۲۱۹ - ۲۲۱، ۲۲۷
گوناما ۱۱۱، ۱۱۲	گرتنی (سرستون) ۱۴۷، ۱۴۸
گوتنبرگ ۲۲۶	گرنلیا ۱۸۱، ۱۸۲
گوستاوا دلف ۲۸۷	گرنوالس ۴۰۸
گی (= گوییلو) ۲۶	گره (کشور) ۴۸۴، ۴۸۵
گینه نو ۴۷۵	گریمه (شبه جزیره) - جنگ کریمه ۱۸۵۴ - ۴۲۶
گلابت ۴۰۷، ۴۱۲	گوانشیپ ۱۵۲
لاکونی ۸۱	گشتی نوح ۴۲، ۲۱۳
لاوینی ۸۱	گکستون ۲۲۶
لائوکن ۶۵، ۶۶	گلاویکورد ۴۲۷
لبنان ۷۱، ۷۶	گلدانیان ۵
لندن ۹۸، ۲۸۶، ۲۸۷، ۲۷۴، ۲۸۲	گلد ۴۲، ۴۸
۴۷۰، ۳۸۴	گلمونت ۴۴۶
لنین ۴۷۹، ۴۸۱	گلمبوس (گریستانفر) = کریستف کلمب
لنینگراد ۳۹۵	۲۲۹ - ۲۲۷، ۲۳۹، ۲۴۰، ۲۴۲
لوئر (مارتین) ۳۵۸، ۳۵۹	۲۴۳، ۳۵۹، ۳۷۸، ۴۸۹
لویی اول ۲۹۷	کلمبیا ۲۲۸، ۲۲۹
لویی چهاردهم ۲۸۶، ۲۸۸ - ۳۹۱، ۴۱۱	کلویلد ۲۳۱
۴۴۱، ۴۴۱	کلویس ۲۲۱، ۲۲۲
لویی سیزدهم، ۲۸۶ - ۲۸۸	کلئوپاتر ۲۰، ۱۸۷، ۱۹۱، ۴۱۹
لویی شانزدهم ۴۱۱، ۴۱۳، ۴۲۹	کلیستن ۱۱۶، ۱۱۷، ۱۳۳
لهستان ۴۶۷، ۴۶۸	کمودور پری ۴۳۶
لئوناردو داوینچی ۳۵۵، ۳۵۶	کمودوس ۲۱۲، ۲۱۳
لئون اول (پاپ) ۲۲۶	کنتربری (کلیسای) ۲۰۴
لئونیداس ۱۲۸ - ۱۴۰، ۴۰۰، ۴۸۷	کنعان ۴۸، ۴۹، ۵۳، ۵۴، ۶۹، ۷۰، ۷۲
لیدی ۱۰۳، ۱۰۴، ۱۰۶	کنفوسیوس ۱۱۲
لیفاریکن ۲۶۹	کوپید ۵۹
لیکتور (نگاهبان خاص) ۱۲۰	کوروش ۱۰۴ - ۱۰۶، ۱۰۹، ۱۲۴، ۱۴۰
لیکوردگوس ۷۸ - ۸۱، ۱۰۶، ۲۱۳	کولوستوم ۱۹۴، ۲۰۲
لیکن ۴۲۷، ۴۲۸	

مغان ۱۰۳، ۱۰۲
 مفلول (تاتلر) ، مفلان ۲۰۹، ۲۱۰
 مقدونیه ۱۵۵، ۱۶۱، ۱۶۳، ۱۶۸
 ملك آرثر (سر لشكر دو گلاس) ۴۷۷، ۴۸۵
 مكزيكو ۲۴۷، ۲۴۸
 مكه ۲۴۰ - ۲۴۵، ۲۴۷
 ملكارت ۷۵
 ملكشاه سلجوقى ۲۵۲
 ملك الطوايفى ۲۷۱، ۲۸۶، ۲۲۰
 منچورى ۴۵۸
 منس (مننا) ۲۷، ۲۸
 منلائوس ۶۴
 موتزارت ۲۹ - ۲۱
 موزه (نمايشگاه ثابت) برىثانيا ۲۲
 موزه فرسنگ پيما ۸۸
 موسولينى ۴۶۴، ۴۶۵، ۴۶۸، ۴۷۲، ۴۷۶
 موسى (۵)، ۵۲، ۲۹۷، ۲۵۲، ۲۵۳
 موناليزا ۲۵۶
 مونتروما ۲۴۷، ۲۴۸
 مونرو ۱۲۵
 مى سى سيبى ۲۴۷
 مى فلور ۲۷۹
 ميكل آنژ ۲۵۲ - ۲۵۸، ۲۵۵
 ميلنياد ۱۲۸
 مينروا ۵۸، ۶۴
 ناپلئون اول (بناپارت) ۱۴۲، ۱۷۴ - ۱۷۳، ۴
 ۴۳۹، ۴۴۰، ۴۴۵
 ناپلئون سوم (لويى) ۴۴۰
 نازى (حزب) ۴۶۶
 نيوكد نصر ۹۷ - ۹۹، ۱۰۱، ۱۰۷، ۱۰۸، ۱۰۹
 ۲۶۰
 نپتون ۵۷، ۶۰
 نتردام (كليساى) ۲۰۱، ۲۰۴، ۲۱۵
 نرماندى ۲۸۲، ۲۸۴، ۲۷۶
 نرمانها ۲۸۱، ۲۸۶
 نروژ ۴۶۸
 نرون ۲۰۱ - ۲۰۲، ۲۱۰
 نظام الملك (خواجه) ۲۵۳
 نقابها ۱۴۵
 نلسون (درياسالار) ۴۲۰
 نمازخانه سيكستين ۲۵۳
 نيور ۱۲۹
 نيروى دريائى (شكست ناپلير) اسپانيا ۳۶۶
 نيقييا ۲۱۶
 نيل (رودخانه) ۲۶، ۲۷، ۳۱، ۳۲، ۳۷
 ۴۱، ۱۶۲، ۱۹۰

ليوسى (سرتامس) ۳۷۲
 ماد ۹۶، ۹۸، ۱۰۳
 ماديا ۱۰۱، ۱۰۲
 ماراتن ۱۲۴، ۱۲۷ - ۱۲۱، ۱۲۴
 مارس ۵۷، ۶۰، ۶۲
 مارسيز ۴۱۴
 ماركنى ۴۱۸
 ماركوپولو ۳۱۱، ۳۱۲، ۳۱۴، ۳۱۶
 ماركوس اورليوس ۲۱۰ - ۲۱۲، ۲۱۹
 مارن ۴۵۲
 ماري آنتوانت ۱۱، ۱۳، ۱۵، ۴
 ماري استوارت ۲۶۵، ۲۶۶، ۲۷۶
 ماري تروز ۲۹۸، ۲۹۹
 ماري تودو ۲۶۲ - ۲۶۵
 مازلان ۲۴۲ - ۲۴۴
 ماساچوستز ۲۷۹
 ماكزيموس (ميدان) ۱۹۴
 ملاكا ۴۷۵
 مابه كوبي ۴۸۹
 مجلس ملي انگليس (پارلمان) ۳۷۷
 مجلس ملي فرانسه ۴۱۲، ۴۱۳
 مجمع اتفاق ملك ۴۵۶ - ۴۵۶، ۴۸۲
 محمد پيغمبر اسلام ۲۴۰ - ۲۴۲، ۲۴۴
 مدرسه نظاميه بغداد ۲۵۳
 مدينه ۲۴۱، ۲۴۷، ۲۴۱۲
 مردمان نارنشين ۱۱، ۱۱، ۲۱، ۶۵، ۹۲
 مردمان نخستين ۱۱، ۱۱، ۱۲، ۱۵
 مردونيه ۱۲۷
 مرس ۴۴۷
 مرگورى ۵۷، ۵۸، ۶۰
 برگه سياه ۲۲۰
 مسكو ۳۹۴، ۳۹۵، ۴۲۱، ۴۷۴
 مسلمانان ۲۴۵، ۲۴۶، ۲۴۸ - ۲۵۱
 ۲۵۲ - ۲۵۵، ۲۶۰، ۲۹۲، ۲۹۳، ۲۹۵، ۲۹۷
 ۲۲۷، ۲۲۸، ۲۳۲، ۲۵۰
 مسيح (ميسى) ۱۹۶ - ۲۰۱، ۲۱۵، ۲۲۵
 ۲۳۹، ۲۴۸ - ۲۵۰، ۲۵۸، ۲۸۸، ۴۱۵
 ۴۸۰، ۴۴۴
 مسيحا (سرود) ۴۲۸
 مصر ۲۱، ۲۵ - ۲۸، ۲۲، ۴۱، ۴۴، ۴۶
 ۴۹، ۵۱، ۵۳، ۵۴، ۵۶، ۹۴، ۱۶۲
 ۱۸۷، ۱۹۱، ۲۴۵، ۴۱۹، ۴۲۰، ۴۷۲، ۴۷۵
 مصريان ۲۶، ۲۹، ۳۰، ۳۱، ۳۲ - ۳۵
 ۳۷، ۳۹، ۴۴، ۴۹، ۵۱، ۵۳، ۵۴
 مصيبت ميسى مسيح ۲۸۸

هانیپال ۱۷۲ - ۱۷۴ ، ۱۸۱ ، ۱۸۸	بنا ۲۲۲
هاوایی ۴۷۴	نینوا ۹۳ ، ۹۶ ، ۹۷ ، ۱۶۷
هجرت ۲۴۲ - ۲۴۴	نیو اینگلند ۲۸۰
هرا ۵۷۱	نیویورک ۹۸ ، ۱۲۴ ، ۱۹۲ ، ۴۰۷ ، ۴۱۲
هراس ۱۹۴ ، ۱۹۵	واترلو ۴۲۲ ، ۴۲۳
هراسیوس ۱۲۱ ، ۱۲۲ ، ۴۸۷	واسکوداگاما ۳۴۰ ، ۳۴۲
هرکول ۷۶	واشنگتن (استان) ۴۱۷ ، ۴۵۷
هرمس ۵۷ ، ۵۸	واشنگتن (جرج) ۲۹۲ ، ۴۰۲ ، ۴۰۵ -
هرودت ۱۲۴ ، ۱۲۶ ، ۱۲۷ ، ۱۳۶ ، ۴۱۴۲	۴۰۸ ، ۴۱۲ ، ۴۱۵ ، ۴۶۱
۱۴۸ ، ۱۴۹ ، ۱۵۶	واگنر ۴۳۱ ، ۴۳۲
هروس ۲۳	والتر تھیدست ۲۹۰
هزارویک شب (داستانهای) ۲۴۸ ، ۲۵۲ ، ۴۲۶	والهالا ۲۲۰
۴۲۲ ، ۴۲۹	واندال ها ۲۲۲ ، ۲۲۶
هفتسوس ۵۷	ودن ۲۲۰ ، ۲۳۱ ، ۲۸۲
هلاس ۵۵ ، ۵۶	ورسای ۲۹۰ ، ۳۱۲ ، ۴۱۲ ، ۴۱۳ ، ۴۱۴ ، ۴۵۶
هلن ۵۵ ، ۶۴ ، ۶۵ ، ۷۸	ورمس ۳۵۹
هلن (مادر قسطنطین) ۲۱۵	وزوو ۲۰۵ ، ۲۰۶
هلند ۲۶۵ ، ۲۹۲ ، ۴۵۴ ، ۴۶۸ ، ۴۷۵ ، ۴۷۶	وستا ۵۹
هلن ها ۵۶	وست مینستر ۴۲۸
همر ۶۶ - ۷۰ ، ۷۸ ، ۸۹	ولکان ۵۷ ، ۵۹
هند (هندوستان) ۱۰۸ ، ۱۰۹ ، ۱۱۱	ولینگتون ۴۲۲
۱۱۲ ، ۱۶۴ ، ۲۳۰ ، ۲۳۴ ، ۲۳۹ ، ۲۴۲	ونوس ۵۹ ، ۶۰ ، ۶۴ ، ۱۵۳
۳۷۸ ، ۴۱۹ ، ۴۷۲	ونیز ۳۱۱
هند و اروپاییان ۲۲	ویرجینیا ۲۷۰ ، ۲۷۱ ، ۴۰۶
هندوچین ۴۷۵	ویرجینیادیر ۳۷۱
هونها ۲۲۴ ، ۲۲۵ ، ۴۶۶	ویزبل ۸۹ ، ۱۹۴
هینلر (آدلف) ۴۶۵ - ۴۷۰ ، ۴۷۶	ویک (جزیره) ۴۷۵
هیستینگز ۲۸۵	ویکتوریا رنل ۴۴۲
هیکل (دکتر محمدحسین) ۲۴۱	ویکتوریا (شهبانوی) ۴۲۲
یعقوب ۴۹	ویکتوریا (کشتی) ۳۴۴
یوحنا ی پاک (یوحنا رسول) ۲۶۷ ، ۲۶۸	ویل دورانت ۱۲۴ ، ۱۲۶ ، ۱۴۲
یورکتون ۴۰۸	ویلهم (پادشاه پروس) ۴۴۰ ، ۴۴۱ ، ۴۵۱
یوسف ۴۹ ، ۵۰	ویلیام خاموش ۳۶۵
یوگوسلاوی ۵۴	ویلیام فاتح ۲۸۱ - ۲۸۷ ، ۳۷۱
یونان ۵۵ ، ۵۶ ، ۶۳ ، ۶۴ ، ۷۸ ، ۸۲ ، ۸۴	ویلیام و ماری ۲۸۵
۸۶ ، ۸۹ ، ۹۴ ، ۱۰۰ ، ۱۲۳ - ۱۲۷	هارولد ۲۸۴ ، ۲۸۵
۱۲۹ ، ۱۳۲ ، ۱۳۴ - ۱۳۶ ، ۱۴۰ ، ۱۴۲ -	هارون الرشید ۲۶۰ ، ۲۶۵
۱۴۴ ، ۱۵۰ ، ۱۵۵ - ۱۵۸ ، ۱۶۱ ، ۱۶۳	هاندل ۴۲۷ - ۴۲۹
۱۶۴ ، ۱۶۸ ، ۱۸۶ ، ۲۵۱ ، ۲۵۲ ، ۴۷۳	هانری هشتم ۲۶۱ ، ۳۶۲

www.KetabFarsi.com

ثبت کتابخانه ملی ۷۷ تاریخ ۱۳۵۶/۲/۱۲

